

To: (10)(2e) @minvws.nl (10)(2e) @minvws.nl
 From: (10)(2e)
 Sent: Thur 8/6/2020 10:17:31 AM
 Subject: Oproep De Correspondent: Wat vind jij van het coronadashboard?
 Received: Thur 8/6/2020 10:17:56 AM

Beste (10)(2e) (10)(2e),

In de Correspondent zag ik een oproep van Sanne Blauw om met haar te delen wat mensen vinden van het coronadashboard, zodat zij dit met de minister kan bespreken. Nu werk ik zelf bij de overheid als (10)(2e) en heb ik allerlei ideeën over het dashboard, dus wilde ik graag reageren op haar oproep. Het voelt alleen raar om via een journalist je mening te delen over een dashboard dat is ontwikkeld door je eigen werkgever. Daarom heb ik besloten de mail niet aan Sanne te sturen, maar direct aan het ministerie. Dit lijkt mij een betere weg om constructieve feedback te geven. Zelf dacht ik dat (10)(2e) dan de beste keus was, hierdoor wordt het alleen wel ineens een ongevraagd advies, dus ik hoop dat het in goede aarde valt!

Allereerst, wil ik zeggen dat ik het erg waardeer dat de overheid zo transparant mogelijk probeert te communiceren met burgers over hoe het ervoor staat in het land. Ik ben zeer te spreken over hoe dit ministerie en het kabinet op een zo'n open manier de crisis probeert aan te pakken en op dit soort momenten ben ik blij dat ik in Nederland woon: Met het appathonweekend, het verder ontwikkelen van de app in samenwerking met van de opensource community, het meenemen van het gevoel dat leeft onder burgers over bepaalde maatregelen in nieuw beleid en natuurlijk het coronadashboard.

Het is duidelijk, de overheid wil de burger betrekken bij het proces en hier transparant over communiceren. Maar er is een verschil tussen transparant zijn over informatie en goed informeren. De vragen die in mij opkomen als ik naar het dashboard kijk zijn: Wat moeten burgers en beleidsmakers nou precies met de informatie die op het coronadashboard staat? En hebben beleidsmakers en burgers wel dezelfde informatie nodig om beslissingen te maken?

Beleidsmakers moeten de situatie goed in de gaten kunnen houden en eigenlijk al kunnen ingrijpen voordat het mis gaat. Dit is alleen erg complex, omdat de verspreiding van corona allereerst lastig in kaart te brengen is doordat mensen zich niet laten testen of asymptomatisch zijn. Daarnaast verspreidt corona zich exponentieel, waardoor je altijd achter de feiten aanloopt. Daarom is het logisch dat je een breed scala aan indicatoren hebt, die je allemaal in de gaten houdt, als er 1 of 2 op rood springen is er waarschijnlijk nog niet zoveel aan de hand, maar als het er ineens 5 of 6 zijn, dan gaat het mis. Dit is nuttige informatie voor beleidsmakers, maar wat zegt dit de burger?

Burgers hebben geen middelen tot hun beschikking om het beleid aan te passen, zij kunnen alleen hun eigen gedrag en dat van hun omgeving aanpassen. Om in te schatten of het nodig is hun gedrag aan te passen, hebben ze de juiste informatie nodig van de overheid. Natuurlijk moeten burgers ook weten hoe het ervoor staat in het algemeen, maar ik denk dat zij het meeste zouden hebben aan informatie die concrete vragen beantwoordt:

- **In welke situaties wordt het virus nu vaak overgedragen?** Hoeveel barbecues waren dat, of feestjes, en hoe vaak is het binnen de familie overgesprongen van een jong persoon naar een ouder familielid? Hierdoor geef je burgers inzicht in hoe gevaarlijk sommige situaties kunnen zijn versus andere situaties, en kunnen ze gebaseerd op die inzichten hun gedrag aanpassen.
- **Op welke openbare plekken is het virus overgedragen?** Welke maatregelen gelden daar nu om dit te voorkomen de volgende keer. Hierdoor geef je inzicht in wat het betekent voor burgers om zich in een wereld waar corona nu eenmaal is, de juiste (of in ieder geval geïnformeerde) keuzes te maken.

Dit zijn twee vragen waarvan ik zelf graag het antwoord zou willen hebben, maar ik kan me voorstellen dat (al bestaande) inventarisaties, ook andere interessante vragen naar boven komen die spelen bij burgers. Mijn suggestie zou zijn om dit soort vragen te beantwoorden met behulp van het dashboard. Dus concrete vragen met concrete antwoorden, waarbij wel duidelijk moet worden hoe zeker of onzeker de antwoorden zijn. Hierdoor geef je burgers ook informatie die ze kunnen gebruiken om hun gedrag te legitimeren. Als ze dan naar een barbecue gaan, en mensen houden geen afstand, dat ze dan kunnen zeggen: "Ik las dat het de laatste tijd vaker misgaat met corona bij groepen die barbecueën, misschien moeten we in ieder geval afstand houden, voor de zekerheid".

Ik zie dat de overheid graag transparanter wil worden, een bewonderenswaardig streven en daarom graag informatieproducten maakt die zowel voor een breder publiek toegankelijk moeten zijn als dat ze nuttig zijn voor beleidsambtenaren. Maar ik denk dat je hierdoor twee verschillende doelgroepen allebei misschien net niet voorziet in de juiste informatie. Zelf stel ik voor dit los te trekken van elkaar: Maak een dashboard voor de burgers en een voor beleidsambtenaren.

Concrete opmerkingen over het dashboard vanuit burger perspectief

De optie om de informatie per regio te bekijken gaat volgens mij samen met de vraag: Is de ontwikkeling in deze regio hoog ten opzichte van het gemiddelde van het land? Hierdoor kun je inschatten of je je zorgen moet maken over het aantal opnames binnen je omgeving, of dat het nog wel mee valt. Deze vergelijking zou kunnen worden toegevoegd aan het dashboard.

Ook wordt er bij het regiodashboard geen signaalwaardes weergegeven, maar worden wel dezelfde assen gebruikt als voor het landelijke beeld. Ik denk dat dit een vertekend beeld geeft. De afbeelding hieronder laat zien dat er voor de regio Hollands

Midden in de afgelopen 3 dagen gemiddeld per dag 0,7 personen zijn opgenomen in het ziekenhuis. De staaf gaat tot 100 personen die gemiddeld per dag worden opgenomen. (Zoals op de landelijke kaart). De kleuren geven waarschijnlijk aan hoe wenselijk de situatie is. Hierdoor zou je kunnen denken dat bij 50 opnames per dag het al wat slechter gaat, en dat het bij 100 opnames echt te erg is geworden. Maar als je klikt om meer 'uitleg en data', dan kom je bij de grafiek 'verloop over tijd'. Hier zie je dat de piek op 29 maart lag, met 19,7 opnames gemiddeld per dag over de afgelopen 3 dagen. Dus blijkt dat het al zeer ernstig bij 20 opnames en niet pas ergens bij 80 opnames. Door verkeerde x-assen te kiezen wordt er dus een vertekend beeld gegeven.

Een ander punt over deze grafiek is dat het vanuit een wetenschappelijk oogpunt en voor de beleidsmakers misschien logisch is om de cijfers te middelen over 3 dagen, omdat je dan minder schommelingen hebt waardoor het een beter beeld geeft van het verloop van de ziekte. Maar voor iemand die niets met cijfers heeft is het lastig te begrijpen wat het nou precies betekent dat er 0,7 mensen opgenomen zijn gemiddeld genomen over de afgelopen drie dagen. Ik denk dat je dan beter kan zeggen dat er 2 mensen zijn opgenomen in de afgelopen 3 dagen.

Ook geeft het kopje 'Wat betekent dit?' niet echt antwoord op de vraag. Het geeft geen uitleg over hoe je de cijfers moet interpreteren, het geeft een feitelijke uitleg van de x-as. Dat doet er voor veel mensen helemaal niet toe. Ik denk dat het meer zin heeft om antwoord te geven over de grafiek door in te gaan op wat het betekent voor burgers op dit moment: Is de situatie stabiel, moeten we ons zorgen maken (etc.) Of je vergelijkt de cijfers van de afgelopen drie dagen met de de drie dagen daarvoor, hoe is het veranderd?

Concrete opmerkingen over het dashboard vanuit beleidsmakers perspectief

Als laatste nog een opmerking over de cijfers over het aantal besmette mensen. Als ik het goed heb begrepen, worden de cijfers

nu gepubliceerd op het coronadashboard op het moment dat ze binnenkomen. Dus als een besmetting binnenkomt op 2 augustus, dan wordt deze besmetting geregistreerd op 2 augustus. Terwijl die datum helemaal niets te maken heeft met het moment van besmetting, maar met hoe snel er getest kan worden op een bepaalde locatie en hoe snel de cijfers vervolgens worden verwerkt in het systeem. Dit geeft dus een vertekend beeld van hoe snel of langzaam de besmettingen zich verplaatsen.

Zolang besmettingshaarden goed in kaart worden gebracht en mensen thuisblijven als ze corona hebben, verspreid het virus zich niet exponentieel, de situatie is namelijk onder controle. Maar het is belangrijk goed in kaart te kunnen brengen wanneer de situatie niet langer onder controle is en het virus zich weer exponentieel begint te verspreiden. Het probleem alleen met dit soort verspreidingen is dat je in het begin haast niet kan inschatten of iets lineair verspreid (bijv. elke dag 5 mensen erbij) of dat het zich al exponentieel verspreid (bijv. elke dag het dubbele) omdat er ruis zit in de metingen en de aantallen nog laag zijn.

Dus als het zich weer ongecontroleerd begint te verdubbelen elke dag, wil je dat kunnen zien. Dit wordt alleen lastig als besmettingen worden gerapporteerd op het moment van binnenkomst, want die datum heeft eigenlijk niets met de werkelijkheid van het virus te maken, maar alleen met de werkelijkheid van hoe soepel het testen en doorgeven van de informatie verlopen.

Daarom zou ik voor willen stellen dat de cijfers worden gerapporteerd met terugwerkende kracht op de datum dat iemand een test aan heeft gevraagd. Ik denk dat je er eerder vanuit kunt gaan dat mensen op vergelijkbare momenten in hun ziekteverloop besluiten een test aan te vragen, dan dat op alle plekken waar de GGD test en de resultaten doorgegeven worden het op dezelfde snelheid uitgevoerd kan worden. Hierdoor denk ik dat er een beter beeld geschetst kan worden over of het virus zich weer exponentieel aan het verspreiden is, of dat het nog steeds onder controle is. Cruciaal voor adequaat beleid.

Dit waren mijn suggesties, ik hoop dat het ministerie er iets aan heeft! En zoals ik hierboven al schreef ben ik erg te spreken over hoe de crisis aangepakt wordt!

Vriendelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e)

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Croeselaan 15 | 3521 BJ | Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE | Utrecht

M (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

(10)(2e) @rvo.nl

<http://www.rvo.nl>

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert Duurzaam, Agrarisch, Innovatief en ondernemen. (10)(2e)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.

De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.